

Do Sejmu wniesiono poselski (Lewica) projekt nowelizacji ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych.

W projekcie zaproponowano uchylenie ust. 2 w art. 9 ustawy, który zawiera jedną z przesłanek zawieszenia świadczenia kompensacyjnego. W myśl omawianego przepisu „Prawo do świadczenia ulega zawieszeniu bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w jednostkach, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela.”. Celem nowelizacji jest więc umożliwienie nauczycielom pobierającym świadczenie kompensacyjne podjęcia zatrudnienia na stanowisku pedagogicznym w jednostkach o których mowa w art. 1 ustawy – Karta Nauczyciela z zachowaniem prawa do tego świadczenia.

Odnosząc się do zaproponowanej nowelizacji warto przywołać ideę nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Świadczenie to umożliwia bowiem nauczycielom odejście z zawodu z zapewnieniem środków do życia z funduszy publicznych do czasu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Natomiast jak wskazuje się w doktrynie celem ustawodawcy w art. 9 ust. 2 ustawy o świadczeniach kompensacyjnych było „... aby przeciwdziałać pozornemu odchodzeniu z zawodu nauczyciela przed osiągnięciem wieku emerytalnego, a następnie powrotowi do tego zawodu, ale już ze świadczeniem z budżetu państwa.” (Jędrasik-Jankowska Inetta, Komentarz do ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, [w:] Prawo do emerytury z ubezpieczenia i zabezpieczenia społecznego. Komentarz do ustaw z orzecnictwem, wyd. II, LEX). Analogiczne stanowisko zajął także np. Sąd Apelacyjny w Lublinie (wyrok z 12.07.2017 r., III AUa 1424/16, LEX nr 2331730) który wskazał, że: „Skoro prawo do świadczenia kompensacyjnego przysługuje za odejście z zawodu, przepis art. 9 ust. 2 ustawy z 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych należy interpretować w taki sposób, że osoby pobierające świadczenie kompensacyjne mogą podejmować zatrudnienie u dowolnego pracodawcy, w tym również w jednostkach wymienionych w art. 1 Karcie Nauczyciela, ale nie mogą powrócić do zawodu nauczyciela ani na stanowiska wymagające przygotowania pedagogicznego. (...) bowiem ustawodawcy chodziło o to, aby przeciwdziałać pozornemu odchodzeniu z zawodu nauczyciela przed osiągnięciem wieku emerytalnego, a następnie powrotowi do tego zawodu, ale już ze świadczeniem z budżetu państwa.”

Przechodząc dalej, projektodawcy wskazują w uzasadnieniu, że przedmiotowy projekt wychodzi naprzeciw poważnym brakom kadrowym w jednostkach systemu oświaty a także nauczycielom aktualnie pobierającym świadczenie kompensacyjne, którzy biorąc pod uwagę jego wysokość są w trudnej sytuacji materialnej.

Odnosząc się do powyższego Związek Powiatów Polskich przedłożył następujące zastrzeżenia do projektu:

1. nauczycielskie świadczenie kompensacyjne jest świadczeniem dobrowolnym a biorąc pod uwagę m.in. wysokość tego świadczenia decyzja o odejściu z zawodu, może być często podyktowana także innymi przesłankami. Stąd też pojawia się wątpliwość na ile nauczyciele, którzy podjęli decyzję o wyborze świadczenia kompensacyjnego będą w stanie adekwatnie do potrzeb wykonywać na nowo pracę w zawodzie? Czy zgodnie z założeniem projektu osoby takie w ogóle będą chciały być aktywizowane i wracać do zawodu?;
2. projektowane rozwiązanie może doprowadzić do masowego przechodzenia uprawnionych nauczycieli na świadczenie kompensacyjne. Bowiem nauczyciel uprawniony do świadczenia, który aktualnie na takie świadczenie ze względu np. na jego wysokość by się nie zdecydował, po

wejściu w życie zaproponowanych zmian, na pewno podejmie decyzję o przejściu na to świadczenie mając zagwarantowaną możliwość powrotu do zawodu a tym samym dużo wyższe pobory (świadczenie kompensacyjne + wynagrodzenie);

3. w projekcie zabrakło także szczegółowej analizy dotyczącej występujących braków kadrowych w oświacie. Przyjęcie ogólnego wskaźnika w postaci określonej liczby nauczycieli jest niewystarczające, ponieważ powody braków kadrowych są zróżnicowane chociażby biorąc pod uwagę typ samorządu czy kategorię nauczycieli. Dlatego też nie wiadomo czy proponowane rozwiązanie byłoby i na ile trafionym środkiem zaradczym w tym zakresie.

Podsumowując, Związek Powiatów Polskich nie uważa za celowe wprowadzanie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (EW-020-369/20).

Źródło: orka.sejm.gov.pl